

Aan de Gemeenteraad van de gemeente Zuidplas,
Raadhuislaan 1,
2910 KM Nieuwerkerk aan den IJssel

Nieuwerkerk aan den IJssel, 16 oktober 2023



Onderwerp: Zienswijze ontwerpbestemmingsplan
Chw bestemmingsplan Middengebied Zuidplaspolder

Bijlagen: - Waar het ons om gaat
- Groene Schakel Groene Waterparel – ecologische verbindingszone

Geachte gemeenteraad,

Het Platform Mooi Zuidplas¹ doet u hierbij haar zienswijze op het ontwerpbestemmingsplan Chw bestemmingsplan Middengebied Zuidplaspolder, toekomen. Centraal thema bij de zienswijze van het Platform Mooi Zuidplas (PMZ) is: 'Hoe houden we de gemeente Zuidplas met de bouw van het Vijfde Dorp leefbaar!' Afgelopen jaar heeft het PMZ u eerder geïnformeerd over haar standpunt met betrekking het middengebied middels de notities 'Waar het ons om gaat' en 'Groene Schakel Groene Waterparel – ecologische verbindingszone', zie de bijlagen bij deze zienswijze.

1

Hierbij gaan we uit van een integrale benadering: niet alleen de leefbaarheid in en de directe omgeving van het Vijfde Dorp, ook de mogelijke impact en de gevolgen van de grootschalige bebouwing en infrastructurele inpassingen in de groenblauwe ruimte op de overige vier woonkernen spelen daarbij een rol.

Ook hebben we in onze overwegingen meegenomen dat Zuidplas direct tegen de Metropoolregio Den Haag Rotterdam (2,4 mln inwoners) aanligt en dat er 'rondom' – Gouda/Westergouwe, Waddinxveen/Triangel, Lansingerland/Wilderszijde/Bleizo en Rotterdam/Oostflank – ook substantiële woningbouw plaatsvindt of binnen afzienbare plaats gaat vinden. Hierbij merken we op dat Zuidplas zelf de laatste jaren ook al in alle vier de bestaande dorpen relatief veel woningen heeft gebouwd. Met andere woorden, de reeds kwetsbare provincie Zuid-Holland wordt al onevenredig zwaar belast (235.000 woningen tot 2030: absoluut en relatief het hoogste aantal woningen t.o.v. de andere provincies) om in de komende decennia de woningnood te lenigen. De negatieve gevolgen hiervan voor bijvoorbeeld de infrastructuur/mobiliteit/recreatie zijn nauwelijks te overzien.

De druk op de hierdoor schaarser wordende groenblauwe ruimte wordt ook in Zuidplas, mede door de centrale ligging, steeds groter. Terwijl het gebied ook deel uitmaakt van het door de Provincie

¹ Het Platform Mooi Zuidplas (www.mooizuidplas.nl) is een overkoepelend orgaan van een aantal lokale maatschappelijke organisaties dat zich richt op de ruimtelijke ontwikkelingen binnen de gemeente Zuidplas voor wat betreft aspecten als milieu, cultuurhistorie, natuur, mobiliteit en leefbaarheid.

Zuid-Holland benoemde Landschapspark Zuidvleugel, bedoeld om de zuidelijke randstad leefbaar te houden: zo op het oog een opmerkelijke tegenstelling!

Op een aantal thema's geeft het PMZ in deze brief haar zienswijze. Wellicht in een enigszins proza-achtige stijl, maar ons adagium daarbij is steeds de leefbaarheid en het welzijn van alle in Zuidplas levende wezens te borgen en waar mogelijk te versterken.

1. Bewonersparticipatie

Het PMZ is – op basis van eigen ervaringen in de achterliggende periode - van mening dat bewonersparticipatie bij de planontwikkeling tot het minimum is beperkt: meer zenden dan ontvangen en meedenken. We kunnen ons niet aan de indruk onttrekken dat het College van B&W bij het voorliggende bestemmingsplan gebruik heeft van de bijzondere positie van de Crisis en herstelwet en niet geanticipeerd heeft op de ruimere participatieopties van de Omgevingswet die op 1 januari 2024 in werking treedt.

Het PMZ vertrouwt erop dat het bestuur van Zuidplas haar eigen 'Kader Participatie' bij de toekomstige planvorming en -realisatie meer interactief gaat toepassen en niet 'blijft hangen' op de onderste twee sporten van de in voornoemd kader opgenomen participatieladder!

2. Ontwerp Bestemmingsplan

Het PMZ is van mening dat de ontwikkeling en inrichting van die buitengebieden gelijktijdig dient plaats te vinden met de ontwikkeling/bouw van het Vijfde Dorp! Het opdelen van het oorspronkelijke integrale bestemmingsplan in twee afzonderlijke bestemmingsplannen betekent naar onze mening dat die integrale aanpak wordt verlaten en dat dit uiteindelijk ten koste gaat van de leefbaarheid en welzijn van de inwoners van Zuidplas.

Juist door de integrale benadering heeft het PMZ destijds kunnen instemmen met het Masterplan. Het loslaten van de integrale aanpak past ook niet in het tijdpad van '*Opgaveplan landschappelijk Zuidplas*' (december 2022), onderdeel van het provinciaal gebiedsplan in het kader van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG).

3. Energielandschappen en Bedrijventerreinen

3.1. Energielandschappen

Het PMZ is van mening dat er in het middengebied (alsook in andere gebieden binnen Zuidplas) geen gronden moeten worden gereserveerd/bestemd voor het aanleggen van zonneweiden. Ze beslaan een onevenredig deel van de openbare ruimte (dan niet meer openbaar), terwijl de opbrengst relatief beperkt is. Die omgeving kan beter worden gebruikt om de groenblauwe ruimte robuuster te maken.

Functioneler is bij de bouw van nieuwe bedrijfspanden en woningen als voorwaarde op te nemen om zonnepanelen op de daken te plaatsen en bij bestaande bedrijfspanden dit te gaan verplichten. Dat hier en daar op versnipperd groen (bv bij infrastructurele kunstwerken of op bedrijventerreinen) zonnepanelen worden geplaatst is voor ons geen probleem, maar een energielandschap van totaal 57 ha (blz. 46 van het ontwerpbestemmingsplan) past niet in onze zienswijze. Een gebied van een dergelijke omvang als 'energielandschap' duiden impliceert een natuurlijk karakter van een landelijk gebied: in onze zienswijze een volkomen misplaatste benaming voor een monotoon zwart glimmend weiland!

Het PMZ is van mening dat aanvulling van de bestaande serie windmolens langs de A12 een kans biedt om op een veel effectievere wijze (24/7) groene stroom op te wekken, en is het plaatsen van windmolens langs de A20 binnen de gemeente Zuidplas een studie meer dan waard. Onze indruk is dat dit voor het gemeentebestuur van Zuidplas een hele uitdaging is om i) van een eerder ingenomen standpunt: geen windmolens en ii) over de eigen gemeentegrenzen heen kijken voor adequate energie-oplossingen!

Wat betreft de gevolgen van zowel windmolens als zonneweiden op de beeldkwaliteit van het landschap en de biodiversiteit, is het kiezen tussen twee kwaden: het PMZ is van mening dat de impact van een beperkt aantal windmolens op het landschap en de biodiversiteit minder ingrijpend is dan die van de vele hectares groengebied beslaande zonneweiden.

3.2. Bedrijventerreinen .

Het PMZ heeft vooral moeite met de aanleg van het bedrijventerrein Gouwepark II (blz. 23, 19 ha) naast het bestaande Gouwepark. Gelet op de ruimtevraag (zie blz. 25) vraagt het PMZ zich af of er wel een daadwerkelijke behoefte is aan meer bedrijventerreinen in dit deel van het Landschapspark Zuidvleugel. Niet alleen de verkeersdruk neemt hierdoor toe, ook de huisvesting van de nodige arbeidskrachten is een extra belasting op de nu reeds bestaande huisvestingsproblematiek in de randstad.

Het bedoelde gebied ligt tegenover het kwetsbare natuurgebied 't Weegje in de gemeente Waddinxveen. Mede hierdoor, alsook door de noodzaak voor een adequaat waterbeheer, stelt het PMZ voor om het gebied gemerkt als Gouwepark II te bestemmen voor waterberging: twee vlieden in één klap, de biodiversiteit wordt versterkt en een bijdrage aan de mogelijke toekomstige klimaatproblematiek.

Een goede afweging voor een gezonde leefruimte is niet alleen een economisch vraagstuk, maar is – in toenemende mate – gericht op het belang van de natuur en de leefomgeving die wij willen. Met andere woorden, het welzijn van mens en dier betekent een grote verantwoordelijkheid voor de 'plannenmakers van morgen!'

4. Dorps en landelijk woonmilieu

Het PMZ heeft in toenemende mate last van de promotie van het Vijfde Dorp als 'dorps en landelijk woonmilieu'. De - overigens schaarse - berichtgeving in de media over de interne planvorming binnen het gemeentelijk bestuur, heeft steeds meer het karakter dat averechts staat op dat geambieerde dorpse karakter. De economische en maatschappelijke ontwikkelingen in de afgelopen jaren en de verwachting dat die in de nabije toekomst niet of slechts matig ten goede zullen keren, ten spijt, houdt het PMZ vast aan de ambities in het vastgestelde Masterplan voor wat betreft de 'dorpse uitstraling in een groene omgeving'.

Dat betekent dat de kern van het dorp (4.200 woningen) op de kreekruggen wordt gebouwd dat na 2030 - omzoomd wordt door woningen in watertuinachtige (buiten)wijken. Voor het gehele dorp houden wij vast aan klimaatbestendige woningbouw in groene wijken, waarbij alom de 3-30-300-regel van toepassing is: voldoende waterpartijen, bloemperken, (solitaire) bomen en voldoende parkachtige groenvoorzieningen om bijvoorbeeld hittestress te kunnen beteugelen.

Het PMZ blijft bij de ambities in het Masterplan, in de eerste fase maximaal 4.200 woningen (en ooit uiteindelijk 8.000 in 20??) in niet meer dan 4 woonlagen en bij uitzondering 6 woonlagen (pag. 14 ontwerpbestemmingsplan). Daarbij dienen deze woningen zoveel als mogelijk met natuurlijke bouwmaterialen te worden gebouwd en waarbij voorzieningen voor verschillende fauna soorten worden 'ingebouwd' (denk bv aan nestgelegenheden voor vleermuizen en vogels). Volledig 'geplaveide' tuinen (maximaal 35% bestrating) dienen niet te worden toegestaan.

Hoewel velen de term 'dorps woonmilieu' eigenlijk niet vinden passen voor een forensenplaats met 8.000 woningen, versterken dergelijke massieve woonblokken in de kern van het dorp niet het idee van een 'dorps- en landelijk woonmilieu'.

Het PMZ is van mening dat er, afgestemd op zowel de kwantitatieve als de kwalitatieve woonbehoefte, er in de komende jaren een zorgvuldig woningbouw- en huisvestingsbeleid binnen de gemeente Zuidplas dient te worden gevoerd: organische groei die invulling geeft aan de werkelijke behoefte in een leefbare omgeving.

Met betrekking tot het voorbestemde woonprogramma (pagina 14 van het ontwerpbestemmingsplan) houdt het PMZ vast aan tenminste 30% sociale woningen (huur en koop) en de bouw dient te zijn afgestemd op de behoeften van verschillende generaties en demografische verschillen: bijvoorbeeld voldoende starters-, alleenstaanden- en 60+- woningen/appartementen in verschillende prijsklassen.

5. Groenblauwe buitengebieden

Zoals gezegd, het PMZ is er vooral op gebrand dat de leefbaarheid in de **gehele Zuidplas** wordt geborgd en waar mogelijk wordt versterkt. Wij zijn van mening dat, naast bestaande groenblauwe gebieden (Hitland, Groenblauwe zone tussen Westergouwe/Moordecht, Rottemeren en de agrarische poldergebieden), de ontwikkeling van de groenblauwe ruimten – Koning Willem I bos, Groene Waterparel, Groene Schakel - in het Middengebied hierbij van cruciaal belang zijn. Niet alleen vanuit oogpunt van natuur/ecologie/klimaat, maar vooral ten behoeve van de leefbaarheid en het welzijn van de inwoners van alle 4/5 dorpen in Zuidplas.

5.1 Koning Willem I bos

In het ontwerpbestemmingsplan is de omvang van het KWI-bos niet aangegeven. Uit de tekst op blz. 15 blijkt dat dit bos wordt gevormd door een bosrijke inrichting van de 'buitenplaatsen' en de directe omgeving van het bedrijventerrein. Het bosachtig gebied heeft voornamelijk een belangrijke functie voor de landschappelijke entree van het 5^e dorp. Ook wordt een deel van het gebied gebruikt als zoekgebied voor duurzame energieproductie. Hieruit maakt het PMZ op dat het geen 'natuurlijk bos' wordt maar een bomenrijke woonwijk met villa's en appartementen of clusters van appartementen: het duurdere segment voor een beperkt aantal welgestelde woningzoekenden in een geriefelijke omgeving.

Het KW1 bos moet in onze zienswijze een robuust en vitaal broekbos worden dat een functionele bijdrage - opvangen extremen als gevolg van klimaatveranderingen - kan leveren aan het beheersen van het oppervlaktewaterpeil: buffer bij langdurige droogte en opvang bij overvloedige regenval. Dat betekent ons inziens dat er nagenoeg geen ruimte is voor recreatieve accommodaties en/of andere functies en dat eventuele buitenplaatsen/villa's slechts aan de rand van het bos kunnen worden gebouwd (inbreiding in bestaande lintbebouwing).

Voor de nodige biodiversiteit en ecologische kwaliteit dienen uitsluitend inheemse soorten van autochtone oorsprong te worden gezaaid/geplant. Het KWI-bos heeft ecologisch gezien een additionele positie ten opzichte van de natuur/ecologie in de Groenblauwe Zone Westergouwe/Moordrecht, 't Weegje (Waddinxveen) en de Oostpolder van Schieland/het Gouwebos (Gouda).

5.2 Ecologische Verbindingszone

Groene Schakel

In het Masterplan wordt aangegeven de huidige Ecologische Verbindingszone (EVZ) (Krimpenerwaard/Groene Hart – Rottemeren/Bentwoud) door het middengebied langs de Vierde Tocht, te verleggen naar de zogenaamde Groene Schakel ten zuiden van het toekomstige Vijfde Dorp. Daarbij is de ambitie opgenomen om de EVZ door de Groene Schakel breed in te richten en aan de westkant naar links af te laten buigen naar de Eendragtspolder/Rottemeren.

De Provincie Zuid-Holland heeft inmiddels die omlegging naar de Groene Schakel ingetekend en bekrachtigd. Dit deel van deze EVZ wordt ter plekke circa 50 meter breed en buigt ten zuidwesten van het nieuwe dorp weer noordwaarts naar de bestaande EVZ (verlengde van de Vierde Tocht) richting het Bentwoud.

Het PMZ houdt vast aan een robuuste en effectieve EVZ tussen Krimpenerwaard/Groene Hart -Rottemeren/Bentwoud. Dat betekent dat die zone integraal moet worden bekeken en ingericht. Met integraal bedoelen we dat het niet alleen om de onderdelen in de Groene Schakel en de Groene Waterparel gaat, maar ook bijvoorbeeld dat de kansen en bedreigingen in het restveengebied, Eendragtspolder, Koning Willem I bos, groenblauwe zone Westergouwe en 't Weegje/Oostpolder van Schieland in de plannenmakerij cruciaal en van groot ecologisch belang zijn. Met name ten behoeve van de grond- en watergebonden faunasoorten dienen vele obstakels (bv A20) te worden geslecht.

Ten aanzien van de EVZ in de Groene Schakel in het plangebied, is het PMZ van mening dat de EVZ aldaar breder (circa 100 ipv 50 meter breed) dient te worden ingericht dan nu door de PZH ingetekend is, en dat het ecologisch gezien effectiever is de EVZ linksom af te buigen via de Eendragtspolder/Rottemeren naar het Bentwoud. Het doorsnijden van de Groene Schakel met een ontsluitingsweg van het nieuwe dorp naar de N219 is een extra barrière in de EVZ en gaat ten koste van de ecologische effectiviteit.

Groene Waterparel

De Groene Waterparel ten oosten van het Vijfde Dorp binnen het plangebied, wordt als natuurgebied (NNN) ontwikkeld en ingericht door de Provincie Zuid-Holland. PZH beschouwt als 'parel' in dit gebied de aanwezigheid van kattenklei en richt zich verder op de facilitering van de doelsoorten ringslang en otter. Het PMZ is betrokken bij de ambtelijke uitwerking/invulling door PZH.

Restveengebied

Binnen de gemeentegrenzen van Zuidplas maar buiten het plangebied, is het Restveen gebied tussen de A20 en de Hollandsche IJssel een belangrijke schakel in bovengenoemde EVZ. De specifieke grond-/bodemsituatie dient naar onze mening voor wat betreft natuur, ecologie en klimaat, zeker te worden meegenomen in de ontwikkeling van het Middengebied.

6. Mobiliteit

Gedeputeerde staten stelt dat 'alleen een Vijfde Dorp als de mobiliteit op orde is'. Met andere woorden, 'eerst bewegen en dan bouwen'.

Het laag gelegen gebied rondom het Vijfde Dorp is door 2 snelwegen A 20/A 12, 1 provinciale weg (N219), de Middelweg/Bredeweg en drie spoorlijnen (Gouda- Den Haag, Gouda Rotterdam en Gouda - Alphen a/d Rijn) en een verkeersplein (Moordrechtboog) nu al zwaar belast. Daarbij komt dat de ontsluitingen van Nesselande (Rotterdam), Koningskwartier (Zevenhuizen), Westergouwe (Gouda) en Triangel (Waddinxveen) een extra belasting vormen op de infrastructuur in dit gebied. Ook de in de aanhef van deze zienswijze genoemde toekomstige nieuwbouw (alleen al in Midden Holland 19.819 woningen tot 2030, waaronder de 4.200 van Zuidplas) zal de druk op het wegennet rondom Zuidplas vergroten.

In het plan worden mogelijkheden geopperd om het autoverkeer in het Vijfde Dorp te beperken, zoals dat toekomstige bewoners meer moeten gaan fietsen en dat parkeerplaatsen tot het minimum worden beperkt en op afstand van de woning komen. Daarnaast is het onduidelijk of en zo ja, wanneer er auto-vervangend Openbaar Vervoer-voorzieningen (bus, trein) in voldoende mate beschikbaar zullen zijn.

Naar onze mening is dit onvoldoende basis om het autoverkeer in, van en naar het middengebied van de Zuidplaspolder te beperken. Vanzelfsprekend kan je bewoners dit soort aanbevelingen doen, echter als overheid kun je daar in de planvorming niet vanuit gaan.

Wel is duidelijk dat op basis van de huidige normen extra wegen noodzakelijk zijn. Los van de kosten geeft dat weer een extra verkeersdruk op de andere dorpen:- Zuidplas (N219 en Hoofdweg) heeft nog steeds last van de beperkte ontsluiting van Nesselande en kan niet veel verkeer meer aan, Moerkapelle wordt door sluipverkeer geteisterd en het treinstation Nieuwerkerk kan een nieuwe stroom reizigers niet aan.

De aan de zuidzijde van het Vijfde Dorp geplande ontsluitingsweg van/naar de N219 dwars door de de Groene Schakel, is voor het PMZ een onoverkomelijke 'drempel' in de EVZ tussen Krimpenerwaard/Groene Hart en Rottemeren/Bentwoud. Het voelt voor ons als het paard achter de wagen spannen om de biodiversiteit in het middengebied te borgen. Ons inziens zijn er voldoende opties voor ontsluitingen via de Zuidelijke Dwarsweg en/of Parallelweg Noord.

Terugkomend op de stelling van GS PZH, is het PMZ van mening dat er, voordat er daadwerkelijk wordt begonnen met de bouw van de eerste woningen van het Vijfde Dorp, er, in samenspraak met aangrenzende buurgemeenten, de Provincie Zuid-Holland, het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en de OV-branche, een gedegen plan wordt ontwikkeld en uitgewerkt voor een ontlastende infrastructuur passend in de groenblauwe omgeving, inclusief een adequaat net van OV-voorzieningen. Daarnaast zien wij in dit verband met grote belangstelling uit naar de ontwikkeling van een gemeentelijk fietsroutenetwerk zoals beschreven op de pagina's 44 en 45 van het ontwerpbestemmingsplan.

7. Waterveiligheid

Een van de maatregelen die voor de waterveiligheid is genomen voorziet in een vluchtweg naar de 2^e verdieping. Slechts 1/3 van de woningen zijn toegerust met een 2^e verdieping, het resterende 2/3

deel van de woningen, die geen 2^e verdieping hebben, kunnen gebruik maken van publieksruimten, zogenaamde shelters.

Het PMZ dringt er op aan dat ook voor de bestaande wijken in de Zuidplas dergelijke shelters gelijktijdig met die in het Vijfde Dorp worden gebouwd, die wijken liggen veelal nog een stuk lager dan de toekomstige woningen in het Vijfde Dorp.

Gelet op punt 18 op blz. 85 van het ontwerpbestemmingsplan moet het advies van de Veiligheidsregio worden afgewacht. Het is sowieso goed om voor de hele regio evacuatiemogelijkheden te creëren en draaiboeken op te stellen bij grootschalige wateroverlast.

Tot slot

Wij verzoeken de gemeenteraad het bestemmingsplan eerst dan vast te stellen met inachtneming van de zienswijze van het Platform Mooi Zuidplas. Wij gaan ervan uit dat u ons van de verdere ontwikkelingen op de hoogte houdt.

Hoogachtend, het Platform Mooi Zuidplas, namens deze,

Milieuvereniging Zuidplas

Leo Loch

Meester Lallemanstraat 16

2842CD Moordrecht

leoloch50@gmail.com

Historische Vereniging Nieuwerkerk aan den IJssel

Kor van der Glas

Prins Mauritssingel 19

2912BG Nieuwerkerk aan den IJssel

k.vd.glas@hetnet.nl

Natuur- en Vogelwacht Rotta

Arend Hoogeveen

Goudmos 60

2914AH Nieuwerkerk IJssel

hoogeveen.a@hetnet.nl